

2. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Hình thức kiểm tra, đánh giá

Kiểm tra, đánh giá là hoạt động không thể thiếu trong hoạt động dạy học. Kiểm tra là công cụ hay phương tiện để đo lường trình độ kiến thức, kỹ năng, kỹ xảo và thái độ của sinh viên sau khi kết thúc các môn học. Còn đánh giá được hiểu là khái niệm để đánh giá trình độ của sinh viên. Theo từ điển tiếng Việt, “Đánh giá được hiểu là nhận định giá trị”¹, trong lĩnh vực Giáo dục học, đã có nhiều quan điểm về đánh giá giáo dục. Theo Tổ chức đảm bảo chất lượng Giáo dục Đại học của Anh (QAA): “Đánh giá kết quả học tập là việc thiết lập một quá trình đo kết quả học tập của sinh viên về các mặt kiến thức đạt được. Nó có một số mục đích. Đánh giá cung cấp phương pháp, phương tiện để xếp hạng sinh viên. Đánh giá giúp đưa ra quyết định về việc sinh viên đã sẵn sàng học tiếp hay không, họ có xứng đáng nhận học bổng hay phần thưởng không, hoặc chứng minh năng lực hành nghề của người học. Đánh giá kết quả học tập còn cung cấp cho sinh viên sự phản hồi về việc học của họ và giúp họ nâng cao thành tích của mình. Nó cũng giúp đánh giá hữu hiệu việc dạy của giáo viên”². Theo tác giả Nguyễn Thành Thanh Bảo, đánh giá phải được hiểu “một là, đánh giá theo năng lực không chỉ là đánh giá việc thực hiện nhiệm vụ học tập của học sinh mà phải hướng tới việc đánh giá khả năng vận dụng kiến thức, kỹ năng và thái độ của học sinh để thực hiện nhiệm vụ học tập theo một chuẩn nhất định. Hai là, đánh giá theo năng lực phải dựa trên việc miêu tả rõ một sản phẩm đầu ra cụ thể mà cả hai phía giáo viên và học sinh đều biết và có thể đánh giá được sự tiến bộ của học sinh dựa vào mức độ mà các em thực hiện sản phẩm”³.

Giữa kiểm tra và đánh giá có mối quan hệ biện chứng với nhau. Kiểm tra là phương tiện của đánh giá, đánh giá là mục đích của kiểm tra, mục đích của đánh giá sẽ quyết định nội dung và hình thức của kiểm tra⁴. Như vậy, có thể hiểu học tập là quá trình thu thập thông tin, phân tích và xử lý thông tin, giải thích thực trạng việc đạt mục tiêu giáo dục, tìm hiểu nguyên nhân, ra những quyết định sự phạm giúp người học học tập ngày càng tiến bộ.

Kiểm tra và đánh giá có các chức năng cơ bản như: thông qua kiểm tra đánh giá,

¹ Hoàng Phê, Từ điển Tiếng Việt, Nxb Đà Nẵng, 1997; tr.287^[1]_{SEP}

² Quality Assurance Agency for Higher Education (QAA) (2006), Code of practice for the assurance of academic quality and standards in higher education – Section 6: Assessment of student.

³ Nguyễn Thành Thanh Bảo, “Bước đầu tìm hiểu khái niệm Đánh giá theo năng lực và đề xuất một số hình thức đánh giá năng lực ngữ văn của học sinh”, Tạp chí khoa học ĐHSP TPHCM (số 56, năm 2014), tr.160.

⁴ Nguyễn Văn Tuấn, Giáo trình phương pháp dạy học, Nxb Trường Đại học sư phạm Kỹ Thuật TP Hồ Chí Minh, Hồ Chí Minh, 2007, tr.151.

giảng viên và nhà trường có thể so sánh được mục đích yêu cầu với kết quả đạt được, qua đó cung cấp thông tin cho sinh viên và giảng viên vừa để sinh viên nhận thức được năng lực của bản thân, điều chỉnh việc học tập; đối với giảng viên, kết quả sẽ giúp thay đổi, hoàn thiện phương pháp giảng dạy của bản thân mình. Đồng thời, kiểm tra, đánh giá còn thực hiện chức năng dự đoán được kết quả học tập của sinh viên trong thời gian gần.

Kiểm tra và đánh giá được xem là chuẩn mực khi đạt được 3 tiêu chí: có giá trị - đáng tin cậy - dễ sử dụng¹. Tính giá trị đó là việc đánh giá, kiểm tra phải đánh giá đúng nội dung giảng dạy, có sự thống nhất các câu hỏi trong toàn bài kiểm tra, và phải phù hợp với các chuẩn đầu ra với các chương trình đào tạo. Bài kiểm tra, đánh giá phải có độ tin cậy nhất trong việc ra đề, chấm thi của giảng viên. Đặc biệt, kiểm tra, đánh giá phải phù hợp với năng lực sinh viên, dễ chấm đối với giảng viên và ít tốn kém.

Có nhiều hình thức kiểm tra đánh giá phụ thuộc vào từng bộ môn. Đối với các môn lý luận chính trị với đặc thù là lý luận, có sự trải nghiệm thực tiễn để nhận thức chính trị, năng lực tư duy khoa học.... cho nên, trong quá trình giảng dạy các môn lý luận chính trị có thể đa dạng các hình thức kiểm tra đánh giá khác nhau, nhằm tạo ra sự hứng thú, rèn luyện các kỹ năng cho sinh viên, đồng thời đáp ứng được mục tiêu đề ra của môn học.

2.2. *Đổi mới hình thức kiểm tra, đánh giá sinh viên trong giảng dạy môn Lý luận chính trị hiện nay*

Trong quá trình giảng dạy các môn lý luận chính trị, giảng viên cần đổi mới một cách đồng bộ phương pháp dạy học, giáo dục và hoạt động kiểm tra đánh giá, nhằm phát huy tối đa sự đa dạng trong phong cách giảng dạy của giảng viên. Đối với việc kiểm tra đánh giá thì ngoài đánh giá cuối kỳ, đánh giá thường xuyên cũng cần được giảng viên chú ý. Ngoài đánh giá đúng năng lực sinh viên, quá trình đánh giá thường xuyên còn tạo động lực khuyến khích sinh viên tích cực tham gia học tập và hứng thú với bộ môn.

Ở các trường đại học và cao đẳng hiện nay, mỗi học phần trong các môn lý luận chính trị từ 2 tín chỉ trở lên, thường có 2 bài kiểm tra trong quá trình học các học phần (được gọi là kiểm tra thường kỳ và kiểm tra giữa kỳ) và bài kiểm tra cuối kỳ. Mỗi bài kiểm tra thường xuyên, giữa kỳ chiếm 50% điểm của tổng số điểm cuối kỳ, còn lại cuối kỳ chiếm khoảng 50%; đây là những đầu điểm rất quan trọng đối với sinh viên. Chính vì vậy, giảng viên cần đánh giá khách quan nhưng cũng cần chú ý đến việc tạo động lực cho sinh viên, để sinh viên có được kết quả tốt nhất.

Kiểm tra, đánh giá sinh viên có thể sử dụng các hình thức sau đây:

¹ Nguyễn Văn Tuấn, Giáo trình phương pháp dạy học, Nxb Trường Đại học sư phạm Kỹ Thuật TP Hồ Chí Minh, Hồ Chí Minh, 2007, tr.153.

2.3. Một số phương pháp kiểm tra, đánh giá truyền thống

Hầu hết giảng viên có thể sử dụng các phương pháp kiểm tra, đánh giá như: kiểm tra trên giấy tự luận những nội dung đã được học, hoặc trắc nghiệm trên giấy. Những hình thức này vẫn thường xuyên được áp dụng, và cũng đem lại nhiều hiệu quả nhất định, đánh giá sơ bộ được những kiến thức, kỹ năng của sinh viên khi tham gia lớp học.

Tuy nhiên, những hình thức này chưa tạo được sự khuyến khích, hứng thú, cũng như chưa rèn luyện cho sinh viên nhiều những kỹ năng cần thiết. Chính vì vậy, trong quá trình giảng dạy, giảng viên cũng cần phải đổi mới hình thức kiểm tra đánh giá thường xuyên.

Hình thức viết tự luận trên giấy đòi hỏi sinh viên phải nắm chắc kiến thức, nhưng có hạn chế dễ dẫn đến học thuộc lòng, trả bài, thi xong thì quên kiến thức, hoặc xuất hiện nhiều biểu hiện tiêu cực như quay cốp, chép bài bạn...

Hình thức thi trắc nghiệm đòi hỏi sinh viên nắm hết toàn bộ kiến thức nhưng cũng có thể khó đánh giá chuẩn đầu ra, đặc biệt là các kỹ năng của sinh viên. Nhiều sinh viên có thể trắc nghiệm theo cách đánh ngẫu nhiên “đánh lụi” cốt để qua môn, hoặc đủ điểm.

Những hình thức kiểm tra này có ưu điểm dễ tiến hành, ít thời gian chuẩn bị nhưng khó đạt được các mục tiêu chuẩn đầu ra tại các nhà trường, khó thể hiện đầy đủ kỹ năng, kiến thức, thái độ của sinh viên.

2.4. Một số hình thức kiểm tra, đánh giá sinh viên theo hướng tích cực, hiện đại trong dạy học các môn lý luận chính trị hiện nay

Trong quá trình giảng dạy, giảng viên có thể sử dụng những hình thức đánh giá mới như sau:

Một là, làm việc nhóm và chấm điểm thường xuyên thông qua các buổi thảo luận.

Ngay từ đầu môn học, giảng viên đã xây dựng và thông báo cũng như hướng dẫn sinh viên tiến hành các hoạt động nhóm. Các môn lý luận chính trị có thể chia thành những chủ đề xuyên suốt bộ môn. Với mỗi chủ đề giảng viên cần hướng dẫn cho sinh viên tìm tài liệu, những câu hỏi liên quan. Với mỗi chủ đề như vậy, giảng viên cần hướng dẫn cách trả lời cho sinh viên, với mỗi chủ đề, giảng viên cho sinh viên thảo luận trong khoảng thời gian nhất định. Khi lớp đã có sự chuẩn bị tương đối đầy đủ, giảng viên cho các nhóm thuyết trình, trả lời những câu hỏi của giảng viên.

Sau khi sinh viên thuyết trình xong nhiệm vụ của nhóm, các bạn trong lớp có thể đặt vấn đề đề nghị nhóm trả lời, hoặc tiếp đến, giảng viên đặt ra những câu hỏi bổ sung, đòi hỏi nhóm phải trả lời, giải đáp cho các bạn khác. Với mỗi nhóm, giảng viên có thể yêu cầu chỉ định một thành viên bất kỳ, hoặc nhóm có thể tự đề xuất thành viên có khả năng thuyết trình đứng lên thuyết trình. Những câu hỏi phụ thì giảng viên có thể yêu cầu bất kỳ thành viên nào trả lời.

Sau khi nhóm hoàn thành nhiệm vụ, giảng viên có thể chấm điểm cho nhóm theo hình thức đạt yêu cầu hay không đạt yêu cầu. Nếu đạt thì giảng viên tích 1 điểm cho nhóm với buổi học ngày hôm đó.

Tùy những bộ môn, nhưng tốt nhất giảng viên nên chọn 10 chủ đề tương ứng với 10 điểm, mỗi chủ đề một buổi học thì tổng kết điểm sẽ giúp cho sinh viên có được con số điểm thường xuyên.

Với hình thức kiểm tra này, giảng viên có thể đạt được những mục tiêu của bài dạy: củng cố kiến thức, khi thảo luận nhóm sẽ tạo điều kiện giúp sinh viên nắm rõ bản chất vấn đề, đồng thời qua hình thức này còn giúp cho sinh viên các kỹ năng mềm khác, cụ thể: làm việc nhóm, kỹ năng phát hiện và giải quyết vấn đề, kỹ năng thuyết trình, đồng thời tạo nên thái độ tích cực, tự tin cho sinh viên khi giải quyết vấn đề. Như vậy, so với hình thức kiểm tra cũ, hình thức này có giá trị tích cực, dễ thực hiện và cũng đáng tin cậy, qua đó giảng viên có thể đánh giá được thực chất của sinh viên.

Hai là, kiểm tra với hình thức Test nhanh theo nhóm trên lớp.

Test nhanh là hình thức kiểm tra khá quen thuộc với các giảng viên. Tuy nhiên, test thông thường được diễn ra trong tiết học, dùng để đánh giá mức độ hiểu và nắm bắt được kiến thức của sinh viên. Nhằm thay đổi phương pháp đánh giá, giảng viên có thể sử dụng hình thức test nhanh để kiểm tra giữa kỳ cho sinh viên, tuy nhiên test nhanh có thể dùng cho kiểm tra nhóm, huy động sự hiểu biết và sự tham gia của mọi thành viên của nhóm nhằm đạt được kết quả cao nhất, quan trọng hơn tạo không khí sôi nổi trong quá trình kiểm tra đánh giá của giảng viên.

Test nhanh nhóm là khái niệm dùng để chỉ hình thức hỏi - trả lời khách quan nhưng với tư cách là nhóm học tập. Test nhanh nhóm được diễn ra ngay trên lớp, giảng đường học, giảng viên thông báo cho sinh viên biết về lịch kiểm tra, yêu cầu các nhóm về học tập những gì đã được giảng viên hướng dẫn trên lớp.

Giảng viên cần chuẩn bị máy tính, máy chiếu và loa giảng dạy. Giảng dạy yêu cầu sinh viên ngồi theo nhóm, và hướng dẫn cách thực hiện như sau:

Cả bài kiểm tra trắc nghiệm nhóm với số lượng 50 câu, đáp án là câu trả lời ngắn, giảng viên không nêu 4 đáp án cho trước (tương ứng với 50 - 60 phút). Cả lớp chú ý câu hỏi giảng viên chiếu và đọc cho sinh viên nghe.

Hết câu hỏi, giảng viên ra hiệu lệnh “Hết”. Sau hiệu lệnh, các nhóm mới được phép dơ tay, trả lời. Nhóm nào giơ tay trước hiệu lệnh, nhóm đó vi phạm nội quy của bài, bị tước quyền trả lời của nhóm. Với mỗi câu hỏi bất kỳ bạn nào trong nhóm biết đều được phép trả lời, không phân biệt nhóm trưởng hay thành viên trong nhóm, và có thể thay mặt nhóm trả lời. Mỗi câu trả lời đúng được tích 1 dấu gạch ngang, dựa vào đó để đánh giá

điểm của nhóm. Nhóm trả lời sai, các nhóm khác được quyền trả lời, giảng viên ra hiệu lệnh cho các nhóm giơ tay trả lời. Trong trường hợp tất cả các nhóm đều trả lời sai, thì vòng 2 sẽ được diễn ra, các nhóm đã trả lời lần trước được tiếp tục trả lời. Trong trường hợp không trả lời đúng, giảng viên có thể nêu đáp án.

Giảng viên cần một bạn sinh viên làm thư ký có nhiệm vụ theo dõi nhóm nào có câu trả lời sớm nhất, hoặc vi phạm nội quy, tích điểm cho các nhóm khi có câu trả lời đúng, nhằm đảm bảo sự khách quan cùng với giảng viên để đánh giá nhóm chính xác.

Tổng kết hết 50 câu hỏi, giảng viên tuyên bố kết quả cho lớp theo hình thức nhóm nào trả lời được nhiều đáp án nhất sẽ được điểm cao nhất. Tùy giảng viên có thể chấm đến điểm 10. Giảng viên cũng có thể đánh giá theo nhóm, đồng thời giảng viên cần cộng điểm khuyến khích từ 0.5 đến 1 điểm cho bạn sinh viên nào tích cực hay trả lời trong nhóm. Trường hợp, nếu sinh viên không chú ý giảng viên cũng có thể trừ điểm.

Hiệu quả của phương pháp này giảng viên sẽ tạo được không khí rất sôi nổi, vui vẻ, hào hứng khi tham gia trả lời bài kiểm tra. Các nhóm sẽ có sự cạnh tranh lẫn nhau, câu trả lời ngắn gọn dễ hiểu dễ nhớ, mối quan hệ thân mật giữa sinh viên và giảng viên gần gũi hơn với nhau. Xong tiết kiểm tra, giảng viên lưu lại điểm cho nhóm và tính điểm cho từng sinh viên. Với hình thức kiểm tra này sẽ để lại cho sinh viên nhiều kỷ niệm đáng nhớ khi tham gia lớp học.

Test nhanh trên lớp so với các hình thức kiểm tra khác cũng tương đối dễ dàng thực hiện, giảng viên chỉ cần chuẩn bị khối lượng câu hỏi để thực hiện ở trên lớp, đây cũng là hình thức kiểm tra biết chính xác sự nhận thức của sinh viên, vì trong quá trình trả lời câu hỏi, đòi hỏi các em phải nhanh trí, nắm bắt được bản chất mới có những câu trả lời nhanh, chính xác cho nên hình thức test nhanh trên lớp cũng rất đáng tin cậy. Ngoài ra, hình thức kiểm tra này còn đạt được những mục tiêu giáo dục cần thiết, cụ thể: đánh giá được kiến thức của sinh viên ngắn gọn, bản chất; rèn luyện được kỹ năng giao tiếp, hỏi - đáp; đặc biệt tạo được thái độ hứng thú, tích cực khi tham gia môn học.

Ba là, đề kiểm tra viết gắn lý luận với thực tế, đưa ca dao, tục ngữ vào trong đề kiểm tra các môn lý luận chính trị

Cũng vẫn là hình thức kiểm tra trên giấy, nhưng nhằm làm sinh động thêm các hoạt động kiểm tra, giúp sinh viên không chỉ nắm bắt được kiến thức mà còn có thể vận dụng vào đời sống, để các em thấy được các môn lý luận chính trị không phải là những kiến thức khô khan và thiếu tính thực tiễn, ngược lại các em sẽ thấy đây là khoa học xuất hiện ở tất cả các mặt, tất cả các lĩnh vực của đời sống xã hội, sẽ hình thành nhân cách và giúp sinh viên hoàn thiện bản thân mình hơn. Chính vì lý do đó, trong các bài kiểm tra thường xuyên có thể cho các em các câu hỏi mang tính chất vận dụng kiến thức các môn lý luận chính trị vào trong đời sống xã hội.

Trong khi biên soạn đề kiểm tra, giảng viên nên để một lượng câu hỏi mang tính chất ứng dụng. Rất nhiều những câu ca dao, tục ngữ, những tác phẩm văn học dân gian hoặc văn học bác học đều chứa đựng những hàm ý triết học trong đó, giảng viên thông qua những tác phẩm ấy đưa ra đề thi yêu cầu sinh viên chỉ ra ý nghĩa triết học nhân sinh, từ đó hình thành tư duy triết học cho sinh viên.

Với hình thức này, đòi hỏi sinh viên phải nắm rõ lý luận mới có thể tìm câu ca dao, tục ngữ gắn liền với nội dung lý luận. Tuy nhiên, ca dao, tục ngữ gắn liền với đời sống sinh viên, cho nên hình thức này cũng dễ dàng thực hiện, đánh giá được kiến thức, qua đó đánh giá được năng lực của sinh viên, ứng dụng được vào việc liên hệ với thực tiễn. Do đó, với cách kiểm tra này, giảng viên hoàn toàn có thể tin tưởng trong đánh giá năng lực sinh viên.

Bốn là, đề kiểm tra yêu cầu viết về xây dựng lý tưởng của bản thân.

Hình thức kiểm tra viết giấy về lý tưởng bản thân là một trong những phương pháp kiểm tra dễ ứng dụng trong khi giảng dạy các môn Lý luận chính trị. Thông qua những bài học trên lớp, giảng viên cho sinh viên vận dụng vào việc xây dựng lý tưởng cho bản thân. Ở mỗi môn học đều có thể cho sinh viên những định hướng xây dựng lý tưởng bản thân khác nhau.

Các môn lý luận chính trị, đặc biệt là môn Triết học, giảng viên thông qua những quy luật của phép biện chứng duy vật, thậm chí là những quy luật của chủ nghĩa duy vật lịch sử để nêu lên các biện pháp xây dựng lý tưởng của bản thân sinh viên. Đòi hỏi sinh viên phải vận dụng những quy luật đã được học, những cặp phạm trù để xác định đúng đắn nhiệm vụ của bản thân trong khi còn đang là sinh viên và những dự định tương lai sau này. Thông qua những bài viết đó, giảng viên có thể hiểu và nắm bắt được suy nghĩ của sinh viên, điều đó sẽ làm cho mối quan hệ giữa giảng viên và sinh viên trở nên gần gũi, gắn bó hơn.

Môn Tư tưởng Hồ Chí Minh lại dễ dàng vận dụng cho sinh viên vì hình tượng Chủ tịch Hồ Chí Minh ăn sâu vào tiềm thức của các em, các em học được những đức tính quý báu và tư duy của Người, cũng như học hỏi và đi theo những con đường, những thắng lợi của lịch sử dưới sự lãnh đạo của Người. Thông qua sự vận dụng ấy, sinh viên vừa rèn luyện được tri thức khoa học, lại có thể xây dựng thêm tình yêu quê hương đất nước, những phẩm chất đạo đức quý báu. Giảng viên có thể cho sinh viên vận dụng và đánh giá với tình hình hiện nay đặc biệt là những vấn đề đạo đức của giới trẻ Việt Nam hiện nay dưới sự tác động của kinh tế thị trường, từ đó cho các em nêu cảm nhận với những giải pháp để giải quyết những vấn đề này.

Môn Đường lối cách mạng của Đảng Cộng sản Việt Nam là môn học có những sự

vận dụng nhiều nhất cho sinh viên. Thông qua môn học giảng viên có thể nêu lên nhiều hướng vận dụng về việc xây dựng lý tưởng của bản thân cho sinh viên để tiếp tục con đường mà Đảng, Bác Hồ lựa chọn, nhân dân xây dựng. Có thể học tập ngay cách xây dựng đường lối cách mạng của Đảng ta từ khi thành lập Đảng (về xác định vấn đề chính của cách mạng, nhiệm vụ, yêu cầu, phương pháp tiến hành...) những vấn đề này hoàn toàn phù hợp với việc cho sinh viên xác định lý tưởng của bản thân. Thông qua đó, sinh viên vừa nắm bắt được tinh thần trong những đường lối mà Đảng ta nêu lên, cũng đồng thời tạo cho sinh viên những phương pháp tư duy hệ thống, toàn diện.

Để thực hiện hình thức này, đòi hỏi sinh viên nắm được bản chất vấn đề từ đó liên hệ với bản thân, do đó so với các hình thức viết trả bài khác, hình thức này là hình thức tương đối mở, đòi hỏi đạt được mục tiêu kiến thức mới có thể áp dụng vào bản thân, do đó cũng dễ dàng thực hiện, hơn nữa, qua hình thức này sinh viên tăng cường nhận thức về lý tưởng của bản thân, sẽ giúp ích cho sinh viên trong việc rèn luyện ý thức, thái độ học tập của sinh viên. Do đó, phương pháp kiểm tra này sẽ có giá trị trong giáo dục của các bộ môn lý luận chính trị tại các trường đại học hiện nay.

Năm là, sử dụng hình thức dã ngoại viết bài thu hoạch lấy điểm thường xuyên.

Một trong những điểm nhấn của các môn lý luận chính trị là việc giảng viên đưa sinh viên đi tham quan các địa điểm di tích lịch sử, hoặc những địa điểm có tính liên quan đến bộ môn, giảng viên yêu cầu sinh viên viết bài thu hoạch lấy điểm thường xuyên.

Giảng viên hướng dẫn các nhiệm vụ của sinh viên khi đi tham quan, đảm bảo sự an toàn cho sinh viên, cũng như kết hợp các hoạt động bổ sung, tham quan một số địa danh nổi tiếng của các địa phương, để các em có dịp vừa học hỏi vừa có dịp gần gũi với thầy cô, bạn bè, vừa có thể biết thêm được những điều lý thú từ cuộc sống.

Để đảm bảo sự an toàn, giảng viên có thể kết hợp với những giảng viên khác trong Khoa, hỗ trợ cho giảng viên giảng dạy trong quản lý và tổ chức các hoạt động theo kế hoạch. Sau khi tham quan về, giảng viên yêu cầu sinh viên viết riêng những thu hoạch của cá nhân. Từ đó, giảng viên có thể chấm điểm thường xuyên cho sinh viên.

Đây là hình thức kiểm tra tạo ra môi trường học tập mở, năng động cho sinh viên, qua đó rèn luyện các kỹ năng mềm cho sinh viên: kỹ năng hoạt động nhóm, kỹ năng giao tiếp, tạo nên sự hứng thú cho sinh viên, củng cố thêm các kiến thức của sinh viên khi được học trên lớp.

Sáu là, quay video bài kiểm tra.

Với sự phát triển của công nghệ và nền giáo dục mở như hiện nay, việc thay đổi hình thức thi cuối kỳ cũng rất cần thiết và phù hợp. Giảng viên bên cạnh tổ chức các lớp thi truyền thống còn có thể sử dụng nhiều hình thức đánh giá cuối kỳ khác nhau, trong đó có việc quay video bài kiểm tra cuối kỳ.

Giảng viên đưa ra các chủ đề cho sinh viên để chuẩn bị, các chủ đề được xây dựng vừa mang tính lý luận, vừa phải đảm bảo tính thực tiễn, liên hệ của sinh viên. Các môn lý luận chính trị có rất nhiều các chủ đề có thể khai thác cho sinh viên quay video. Sau khi nhận được các chủ đề, các nhóm hoạt động lựa chọn chủ đề, xây dựng đề cương, kịch bản nói, kịch bản thuyết trình, và tiến hành đến địa điểm cần quay để tạo nên sự sinh động cho bài nộp.

Hình thức thi này có những ưu điểm đáp ứng được các mục tiêu giáo dục, cụ thể như: phát huy được sự tự do sáng tạo của sinh viên, rèn luyện cho sinh viên nhiều kỹ năng: lập kế hoạch, phân công công việc, hoạt động nhóm, kỹ năng tự tin trước ống kính quay, tự tin trình bày, tính trách nhiệm với công việc, kỹ năng công nghệ thông tin, phát huy được tính năng động của các bạn sinh viên. Kết quả thu được sẽ đem lại nhiều bất ngờ cho giảng viên trước sự sáng tạo của sinh viên, do đó kết quả cũng đáng tin cậy trên cơ sở đó, giảng viên đánh giá được năng lực của sinh viên. Bên cạnh đó, hình thức thi cuối kỳ này còn giảm thiểu áp lực thi cử cho sinh viên, tạo nên sự đa dạng trong học tập các môn học Lý luận chính trị hiện nay.

Bấy là, hình thức thi kết hợp làm tiểu luận nhóm và thuyết trình trên lớp.

Đây là hình thức thi cuối kỳ đòi hỏi sinh viên thực hiện làm việc nhóm một chủ đề tự chọn trong hệ thống các chủ đề giảng viên đưa ra, yêu cầu của hình thức này là sinh viên vừa làm nhóm để hoàn thiện bài tiểu luận, vừa cử đại diện trình bày trên lớp đến ngày thi, sau đó sinh viên sẽ nhận được sự gợi ý, cũng như đánh giá, hỏi đáp từ giảng viên và các bạn trong lớp. Hình thức này khuyến khích được các em làm việc nhóm và hiểu sâu sắc về chủ đề được chọn. Đây là hình thức khá phổ biến và phù hợp với tình hình hiện nay. Nó đáp ứng được các mục tiêu giáo dục: tổng hợp kiến thức cho sinh viên, đồng thời rèn luyện cho sinh viên nhiều kỹ năng cần thiết, đặc biệt các kỹ năng làm việc nhóm, kỹ năng thuyết trình, qua đó tạo nên thái độ học tập tích cực cho sinh viên khi học các bộ môn Lý luận chính trị ở bậc đại học hiện nay.

Như vậy, trong giảng dạy Lý luận chính trị ở các trường đại học và cao đẳng hiện nay, giảng viên hoàn toàn có thể sử dụng nhiều phương pháp và hình thức kiểm tra đánh giá thường xuyên cho sinh viên. Vừa giúp các em nhận thức được việc học tập rèn luyện của bản thân, thông qua đó vừa xây dựng cho các em về phương pháp tư duy, rèn luyện thái độ tích cực cho các em. Chính vì vậy, việc đa dạng hóa các hình thức kiểm tra đánh giá thường xuyên như vậy sẽ là biện pháp rất quan trọng trong hoạt động giảng dạy của giảng viên.

2.5. Một số kiến nghị

Các môn lý luận chính trị thường được xem là những môn học nhàm chán, trừu tượng,

để gây buồn ngủ cho sinh viên. Tuy nhiên, nếu giảng viên biết vận dụng linh hoạt các phương pháp giảng dạy và các hình thức kiểm tra đánh giá, thì hoàn toàn có thể thu hút được sinh viên. Tuy nhiên, để đạt kết quả cao nhất trong hoạt động này thì cần có những yêu cầu cụ thể sau:

Đối với nhà trường: Cơ chế quản lý của nhà trường là yếu tố quan trọng trong việc khuyến khích tạo động lực cho giảng viên liên tục đổi mới và sáng tạo không ngừng nghỉ. Nhà trường cần đẩy mạnh hơn nữa sự đổi mới phương pháp dạy học và cũng như đổi mới các hình thức kiểm tra đánh giá sinh viên. Dựa trên những nguyên tắc cơ bản trong đánh giá người học, nhà trường cần đưa ra những chủ trương, khích lệ, tạo động lực cho giảng viên được trải nghiệm thực tế và tiến hành những hoạt động đổi mới. Cần khuyến khích cho giảng viên sáng tạo các hình thức kiểm tra, đánh giá. Cần cho giảng viên hoàn toàn tự chủ trong các hoạt động đánh giá, cũng như thường xuyên đóng góp, trao đổi giữa giảng viên với nhà trường về các hoạt động kiểm tra, đánh giá để giảng viên học tập cũng như mở rộng kiến thức về đánh giá sinh viên.

Nhà trường cần tiếp tục mở những khóa tập huấn với chuyên gia trong và ngoài nước về đánh giá học tập của sinh viên, để từ đó giảng viên có thêm kênh thông tin và vận dụng những phương pháp tiên tiến trong và ngoài nước vào hoạt động kiểm tra, đánh giá của mình.

Ngoài ra, nhà trường có thể tổ chức những Hội thảo, những buổi họp chuyên đề về đổi mới phương pháp dạy học, đổi mới hoạt động kiểm tra đánh giá của giảng viên; nhân rộng những phương pháp tích cực ra toàn trường để các giảng viên có thể trao đổi với nhau.

Bên cạnh đó, Nhà trường nên có những chính sách hỗ trợ, khuyến khích giảng viên khi các giảng viên có thành tích trong hoạt động đổi mới dạy học của giảng viên, từ đó thu hút thêm được nhiều giảng viên tham gia vào các hoạt động này một cách có hiệu quả hơn.

Đối với giảng viên: Dù nhà trường có nhiều chính sách khuyến khích các giảng viên thay đổi các hình thức kiểm tra, đánh giá nhưng nếu các giảng viên không chủ động đổi mới thì cũng không đem lại kết quả cao trong thực tiễn. Do đó, yêu cầu đối với giảng viên trong hoạt động đổi mới của bản thân giảng viên là quan trọng nhất. Để làm được điều đó, giảng viên cần chuẩn bị một số yêu cầu sau đây:

Thứ nhất, giảng viên cần nắm bắt được những kế hoạch, tiến độ giảng dạy của bản thân, lên kế hoạch cho hoạt động đánh giá thường xuyên.

Để có thể kịp thời hạn, đúng kế hoạch hoạt động trong kỳ học, giảng viên nên xác định các hình thức kiểm tra, đánh giá thường xuyên trước khi vào kỳ học mới. Dựa trên những kế hoạch chung của Trường, giảng viên xác định hình thức, thời gian kiểm tra cho

phù hợp. Những việc cần phải làm, giảng viên cần chuẩn bị theo yêu cầu của nhà trường, giúp giảng viên chủ động hơn trong hoạt động của mình.

Thứ hai, giảng viên cần tìm hiểu và sáng tạo ra nhiều hình thức đánh giá. Để có nhiều hình thức kiểm tra, đánh giá, giảng viên luôn phải trau dồi kiến thức, cũng như học hỏi những phương pháp đánh giá khác nhau. Mỗi một học kỳ đều có thể giúp giảng viên trải nghiệm, rút ra nhiều bài học kinh nghiệm cho giảng viên về hình thức kiểm tra, đánh giá, từ đó sẽ hoàn thiện cho giảng viên về hình thức đánh giá.

Thứ ba, giảng viên cần luôn tự tin, lạc quan và mạnh dạn thực hiện đa dạng các hình thức đánh giá, giảng viên luôn cần rèn luyện bản lĩnh sư phạm của bản thân.

Đối với mỗi một hình thức, phương pháp kiểm tra, đánh giá mới, đều xuất hiện nhiều vấn đề, nhiều khó khăn cũng như thách thức. Giảng viên cần bình tĩnh, tự tin giải quyết các khó khăn. Tinh thần cầu tiến, không sợ sai sẽ là yếu tố quan trọng nhất để giảng viên thể hiện bản lĩnh sư phạm của bản thân. Chỉ có thể trải nghiệm, giảng viên mới có thể giúp bản thân trưởng thành hơn trong hoạt động của mình.

Đối với sinh viên: Sinh viên cần có nhận thức, tích cực chủ động và thái độ học tập đúng đắn. Có thể khẳng định rằng, tính tích cực học tập của sinh viên được hình thành trong quá trình học tập, rèn luyện của khóa học mà được biểu hiện ra. Chủ động, tích cực là một hoạt động nhằm làm chuyển biến vị trí của người học từ thụ động sang chủ động, từ đối tượng tiếp nhận tri thức sang chủ thể tìm kiếm tri thức để nâng cao hiệu quả học tập. Việc thay đổi vai trò người dạy và người học nhằm nâng cao hiệu quả của quá trình dạy học nhằm đáp ứng được yêu cầu dạy học trong giai đoạn phát triển mới, đặc biệt đối với chương trình đào tạo lý luận chính trị - một trong những chương trình đào tạo thường được quan niệm là “khó”, khô khan, mang tính chất đường lối, chính sách.

3. KẾT LUẬN

Công cuộc đổi mới giáo dục trong những năm qua đã không ngừng đẩy mạnh hoạt động đổi mới phương pháp dạy học và đã đem lại những hiệu quả nhất định, đã tạo ra được môi trường học tập linh hoạt, kích thích sự sáng tạo và chủ động của sinh viên, từ đó nâng cao chất lượng đào tạo của các nhà trường. Các môn lý luận chính trị cũng không nằm ngoài xu hướng đó, các giảng viên đã luôn sáng tạo và trải nghiệm tối đa các hoạt động của môn học, từ đó giúp sinh viên yêu mến và hứng thú hơn với bộ môn. Tuy nhiên, để đạt được kết quả tốt hơn nữa, đổi mới và sáng tạo luôn là yêu cầu quan trọng nhất để bộ môn phát triển. Mỗi sự sáng tạo, mỗi sự đổi mới hoạt động dạy và học, kiểm tra, đánh giá các môn lý luận chính trị luôn cần được Ban giám hiệu chỉ đạo sát sao, động viên, khuyến khích, đây sẽ là động lực quan trọng giúp việc giảng dạy các môn lý luận chính trị đạt được kết quả cao hơn.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Quality Assurance Agency for Higher Education (QAA) (2006), *Code of practice for the assurance of academic quality and standards in higher education*, Section 6: Assessment of student.
2. Nguyễn Thành Thanh Bảo, *Bước đầu tìm hiểu khái niệm Đánh giá theo năng lực và đề xuất một số hình thức đánh giá năng lực ngữ văn của học sinh*, Tạp chí khoa học ĐHSP TP.HCM (số 56, năm 2014), tr.160.
3. Nguyễn Văn Hộ, Hà Thị Đức, *Giáo dục học đại cương (tập 1, 2)*, NXB Giáo dục, Hà Nội, 2002.
4. Nguyễn Thị Minh Phượng, Phạm Thị Thủy, Lê Viết Chung (đồng chủ biên) *Cẩm nang phương pháp sư phạm*, NXB Tổng hợp thành phố Hồ Chí Minh, 2016.
5. Hoàng Phê, *Từ điển Tiếng Việt*, Nxb Đà Nẵng, 1997.
6. Trần Duy Tiên, *Giáo dục học hiện đại – Những vấn đề cơ bản*, NXB Đại học Quốc gia Hà Nội, Hà Nội, 2001.
7. Nguyễn Văn Tuấn, *Giáo trình phương pháp dạy học*, Nxb Trường Đại học sư phạm Kỹ Thuật TP. Hồ Chí Minh, Hồ Chí Minh, 2007.
8. Phạm Viết Vượng, *Giáo dục học*, NXB Đại học Quốc gia Hà Nội, Hà Nội, 2000.

INNOVATION OF STUDENT TEST AND EVALUATION FOR CURRENT TEACHING OF POLITICAL THEORY SUBJECTS

Nguyen Thi Hoai Thanh, Nguyen Minh Duc

Abstract: *Innovating teaching methods plays an important role in improving the quality of education and training. Innovating teaching methods must always be accompanied by innovating forms of testing and evaluation, in order to create uniformity in innovating the teaching process. Innovating testing and evaluating student learning outcomes plays an important role, creating motivation to innovate teaching methods, encouraging the development of students' learning capacity, contributing to improving quality and ensuring education and training goals. Testing and assessment innovation must aim at activities that train students' skills, positive attitudes and improve their awareness. The article mentions positive forms of testing and assessment of Political Theory subjects: group assessment, quick tests in class in groups, quick tests via e-learning, video recording of exams...*

Keywords: *inspection, evaluation, political theory.*

(Ngày Tòa soạn nhận được bài: 07-12-2023; ngày phản biện đánh giá: 28-12-2023; ngày chấp nhận đăng: 15-01-2024)

THỰC TRẠNG QUẢN LÝ BỒI DƯỠNG GIÁO VIÊN CHỦ NHIỆM LỚP THEO TIẾP CẬN NĂNG LỰC Ở CÁC TRƯỜNG TRUNG HỌC CƠ SỞ HUYỆN ĐẠI TỪ, TỈNH THÁI NGUYÊN

Trần Thị Thúy¹

Tóm tắt: Quản lý bồi dưỡng giáo viên chủ nhiệm lớp theo tiếp cận năng lực ở các trường trung học cơ sở huyện Đại Từ, tỉnh Thái Nguyên tuy đạt được một số kết quả tích cực nhưng vẫn có vấn đề còn những khó khăn, bất cập. Bài báo trình bày kết quả của nghiên cứu thực trạng bồi dưỡng giáo viên chủ nhiệm lớp theo tiếp cận năng lực ở các trường trung học cơ sở huyện Đại Từ, tỉnh Thái Nguyên. Kết quả nghiên cứu có tính thực tiễn cơ sở đề xuất các giải pháp nâng cao chất lượng bồi dưỡng giáo viên chủ nhiệm lớp theo tiếp cận năng lực trên địa bàn.

Từ khóa: quản lý, giáo viên chủ nhiệm lớp, năng lực.

1. MỞ ĐẦU

Trước thực tế phát triển của giáo dục Việt Nam hiện nay cũng như những dự báo về xu hướng phát triển giáo dục của nước ta trong tương lai thì công tác “bồi dưỡng đội ngũ nhà giáo” được xác định là khâu then chốt và trọng tâm của công cuộc canh tân giáo dục nhằm nâng cao chất lượng và hiệu quả giáo dục. Phát triển đội ngũ nhà giáo cũng là một trong những nội dung quan trọng của công tác quản lý nhà trường.

Trong tài liệu “Tăng cường năng lực làm công tác GVCN lớp ở trường THCS” [1], các tác giả Nguyễn Việt Hùng và Hà Thế Truyền cũng đã nêu ra các năng lực cần được phát triển ở GVCN trường THCS: Năng lực xây dựng kế hoạch công tác CNL; năng lực xây dựng tập thể lớp; năng lực tổ chức thực hiện các hoạt động giáo dục toàn diện HS; năng lực phối hợp các lực lượng giáo dục; năng lực đánh giá kết quả rèn luyện của HS... Lưu Hồng Uyên trong luận án tiến sĩ *Phát triển đội ngũ giáo viên chủ nhiệm ở trường trung học cơ sở theo tiếp cận năng lực*, trong tổng quan các công trình nghiên cứu liên quan đến luận án, tác giả đã tổng hợp các công trình trên thế giới và trong nước liên quan đến vai trò của GVCN, chức năng, nhiệm vụ và yêu cầu đối với GVCN trường phổ thông, các nghiên cứu về phát triển đội ngũ giáo viên chủ nhiệm trường phổ thông [7].

Thực tế trong các nhà trường phổ thông hiện nay, bên cạnh những giáo viên chủ nhiệm lớp (GVCNL) nhiệt tình, tâm huyết với nghề, vẫn còn không ít những giáo viên coi nhẹ công tác chủ nhiệm lớp, thiếu quan tâm công tác quản lý lớp, theo dõi đánh giá

¹ Học viên cao học Quản lý giáo dục K29, Đại học sư phạm Thái Nguyên